

8 вересня 2021 року Францисканський костел проголошений санктуарієм Матері Божої Фатімської.

Санктуарій у Мацьківцях є третім санктуарієм (після м. Львова і с. Більшівців). У парафії в Мацьківцях служать монахи з ордену Святого Франциска.

За сприяння братів та мацьківчан біля приміщення клубу і школи у травні 2015 року було встановлено семиметрову статую Богородиці.

Школа у Мацьківцях заснована у 1913 році. Спочатку вона була семирічною, навчання велося польською мовою. З 1945 по

1994 роки діяла українська початкова школа. У 1994 році відкрито неповну середню школу. Вивчалася польська мова факультативно. Керманичами, що очолювали школу, були: у період з 1996 по 2007 роки — Станіслав Міхалець та з 2007 по 2015 — Альона Торчинська. З 2015 року школу очолює Оксана Чехомова.

У вересні 2020 року неподалік школи відкрили сучасний спортивний майданчик за сприяння благодійного фонду Сергія Лабазюка «Ми поруч».

Мацьковецька бібліотека розпочала свою діяльність у 90-х роках. З 2021 року вона увійшла до складу Централізованої бібліотечної системи Хмельницької міської територіальної громади. Книжковий фонд бібліотеки становить більше 8000 документів, читачами бібліотеки є 700 мацьківчан, з них майже 100 дітей.

У приміщенні бібліотеки проводять різні культурно-мистецькі заходи.

Бібліотека співпрацює з місцевою гімназією, центром культури і дозвілля, костелом. З 2011 року бібліотеку очолює Ванда Цебень.

Центр культури і дозвілля, директором якого є Сергій Карнаух, побудований у 1990 році з ініціативи місцевого жителя Адольфа Уроди.

Заклад організує різні культурно-мистецькі події для дорослих та дітей. У ЦКД діють курси танців, акторської майстерності, музики, гурт «Maśkowianki», який у 2020 році отримав нагороду за друге місце у конкурсі «Співуча країна» Національного чемпіонату України з фольклору «EVRO FOLK –2020».

Село багате на місцевих умільців. Це — вишивальниці Тетяна Теслюк, Даша

Лапенко, Олена Степасюк, Емілія Мужилова. Живописом та різьбленням по дереву займається художник Станіслав Прилуцький. Поетеси Вікторія Кир'янова та Наталія Бондар пишуть чудові твори українською та польською мовами.

Мацьківці — це унікальний куточок Подільського краю. З глибокою історією, де зріднилися дві культури, польська та українська. Підтримуються звичаї і традиції, передають їх наступним поколінням. Тут люди знають та цінують свою історію, розвивають сучасність та мріють про ще краще майбутнє.

Хмельницька міська рада
Управління культури і туризму
Централізована бібліотечна система
Хмельницької міської
територіальної громади
Центральна публічна бібліотека

Костел Народження Пресвятої
Діви Марії

МАЦЬКІВЦІ: історія і сьогодення

Інформаційний буклет

Хмельницький, 2023

Село **Мацьківці** старостинського округу з центром у селі Шаровечка Хмельницької міської територіальної громади Хмельницького району Хмельницької області. Населення становить 1099 осіб. У селі проживає багато польськомовного населення. Враховуючи навіть змішані шлюби, приблизно 70 % — поляки.

Територією села протікає річка Пlosка, яка впадає в Південний Буг. Має заболочену долину у верхів'ї, розгалужену мережу балок.

Перші поселення на території села представлені добою енеоліту (VI–IV тис. до н. е.) носіями трипільської культури.

Протягом століть траплялися різні інтерпретації назв села: Macrkosze (1383), проте більш-менш стали відомості отримуємо в 60-х роках XIV століття, коли селом володів шляхтич Мацько. Напевно, від його імені походить назва.

Однак масове освоєння Поділля польським етнічним населенням почалося лише після Люблінської унії 1569 року. На Поділлі почали поселятися не тільки магнати й шляхта, але й служиві люди, ремісники, селяни.

У ході національно-визвольних змагань середини XVII століття населення повністю було винищене.

Згодом, за володіння Проскурівським староством Томашем Йозефом Замоїським на початку XVIII століття, розпочалося переселення селян із польської Мазовії та мазурського Поозер'я. Так у селі Мацьківці з'явилися «мазури», нащадки яких склали основу католицького населення.

Мазури зберегли своєрідний народний діалект, не знаючи навіть мови русинів. Вони ніколи не створювали мішаних сімей, свята відзначали за новим стилем, ходили у білгорайському вбранні. Цим самим створили тут справжню «малу Польщу».

5 липня 1795 року була утворена Подільська губернія та один з її повітів став називатися Проскурівським із центром у місті Проскурові, до якого відійшли і Мацьківці.

Відомо, що на початку XX століття село належало поміщику Петру Петровичу Цвету.

Чорною пеленою накryw мацьківчан Голодомор 1932–1933 років. Згодом для тих, хто вижив, злочинна радянська влада підготувала переселення (1936 рік) на Донбас, де вимерли цілі села, пустою стояли порожні хати. У 1937–1938 роках репресій зазнало 216 мешканців села Мацьківці.

На початку липня 1941 року почалася німецька окупація. На території села створено концентраційний табір, у який було зігнано євреїв з навколишніх сіл та Проскурова. Трагедія трапилася 15 жовтня 1942 року. В'язнів гетто погнали строем з лопатами до лісу, де вони змушені були копати собі велику яму. Люди в той час працювали на городах, коли несподівано пролунали звуки автоматних черг. Три дні по тому рухалася на могили земля.

13 березня 1944 року село було звільнене від німецьких окупантів.

На кладовищі є пам'ятник жертвам Другої світової війни 1939-1945 рр., репресованим 1937-1938 рр. та пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років.

І сьогодні пам'ятають односельці своїх героїв.

Біля школи стоїть пам'ятник загиблим воїнам.

Також серед мацьківчан були воїни-інтерналісти, які воювали в Афганістані.

Жителі села були учасниками Помаранчевої революції, Революції гідності та російсько-української війни.

У селі діють: центр культури і дозвілля, амбулаторія загальної практики сімейної медицини №13, яку очолює Тетяна Бондар, Мацьковецька гімназія Хмельницької міської ради, бібліотека-філія № 25, костел Народження Пресвятої Діви Марії, громадська організація «Товариство польської культури — Мазури», керівником якої є В'ячеслав Мрачківський. Також на території села знаходиться підприємство СТОВ «Хорост-Поділля», АЗС «WOG», магазин «Фортуна».

У 1990-х роках у селі було побудовано костел Народження Пресвятої Діви Марії. Храм звели на цвинтарі в північно-східній частині села. Костел і монастир в Мацьківцях добували у 2012–2016 роках з дотацій Апостольського Престолу.